

A Fővárosi Ítéltábla a Heim Ügyvédi Iroda (címe., pártfogó ügyvéd: dr. Heim László) által képviselt I.rendű felperes neve (állandó lakcíme: I.rendű felperes címe., tartózkodási helye: I.rendű felperes tartózkodási címe.) felperesnek - a személyesen eljáró alperes neve (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. május 22. napján meghozott 65.P.20.441/2017/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 800.000 (nyolcszázezer) forint fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd díját teljes egészében a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperessel szemben emberölés és löfegyverrel visszaélés büntette miatt .../2008. bü. számon büntetőeljárás indult, melynek során az alperes több esetben is tett tanúvallomást. A 2009. november 24-én történt kihallgatása során többek között úgy is nyilatkozott, hogy „...2008. május 15-e után egy alkalommal láttam, hogy az ... egy ronggyal tisztogatta a fegyvereket, és egy dobozban lévő lőszerket is. (...) Ezeket utána beletette egy kb. 80 cm hosszú, 30 cm széles dobozba, ami lakattal volt lezárva. Ezt követően történt olyan, hogy a kocsí csomagtartójába tett az ... egy ládát, és ...re mentünk, ahol van egy szociális otthon. Arra lehet egy hátsó úton az ... felé. Az otthonnal szemközti oldalon besétáltunk egy ösvényen, ahol ... kiszállt, és az ösvénytől jobbra elásta a ládát. Ezt követően, amikor augusztusban kiköltöztünk ...ba, a költözés előtti napokban együtt visszamentünk erre a helyre, és az ... kiásta a dobozt, amit utána szerintem magunkkal vittünk ...ba. (...) Arra emlékszem, hogy egy alkalommal, amikor a ...nál voltunk az ...val, elvitt egy szőlős részre, és elővette az egyik nagyobb, fanyelű fegyvert, és párszor rálőtt egy fára.”

A felperest a Fővárosi Törvényszék 24.B.600/2011/201. számú ítéletével emberölés és löfegyverrel való visszaélés büntette miatt életfogytig tartó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 1.Bf.127/2015/28. számú ítéletével a felperes terhére megállapított élet elleni bűncselekményt az 1978. évi IV. törvény 166. § (1) és (2) bekezdés b) és f) pontjai mellett az a) pont szerint is minősítette, a löfegyverrel visszaélés büntette jogszabályi hivatkozását az 1978. évi IV. törvény 263/A. § (1) bekezdés a) pontjaként jelölte meg, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes az idézett közlésekkel a felperes becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait megsértette. Kérte továbbá, hogy a bíróság az alperest 10 millió forint sérelemdíj megfizetésére kötelezze. Álláspontja szerint az alperes sérelmezett kijelentései valótlan tartalmúak, melyekkel alperes ... nem létező lőfegyvereit igyekszik a felperes személyéhez kapcsolni. A tényállítások sértők, mert a felperest lőfegyverrel vagy lőszerezéssel visszaélés büntetével, lőfegyver használatával és fegyvercsempészettel alaptalanul vádolták. Álláspontja szerint e valótlan tartalmú tényállítások a felperessel szemben negatív előítéletet keltenek. Hivatkozott arra, hogy az alperes a 2009. november 24-i kihallgatása során azt is állította, hogy „az ...nál nem látott fegyvert,” így szükségszerűen a keresettel sérelmezett, és a fegyvert felperessel kapcsolatba hozó állítása nem lehet igaz. Továbbá arra is, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban volt 15.Fk.30.521/2014. számú eljárásban igazolást nyert, hogy ... golfjátékában golfütők voltak, nem fegyverek. Az alperesi magatartás ismétlődő jellegű volt, mert a per során csatolt iratokkal igazoltan azokat négy éven keresztül fenntartotta.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes már többször indított vele szemben azonos tényállás mellett ugyanazon összeg iránt sérelemdíj jogcímén peres eljárást, melyeket a Fővárosi Törvényszék, mint alaptalanul elutasított. Előadása szerint soha nem állított valótlan, ezért a felperes jóhírnévét és becsületét sem sérthette. Utalt arra, hogy a felperes költségmentességére tekintettel alaptalanul perlekedik, célja az eljárásokkal, hogy a folyamatban lévő és volt büntető ügyekhez olyan nyilatkozatokat kényszerítsen ki, amelyek alapján perújítást kezdeményezhet. Tekintettel arra, hogy a felperes által állított jogellenes magatartás és az állított sérelem között ok-okozati összefüggés nincsen, valamint a sérelemdíj iránti igénye összességében nem igazolt, jogellenes magatartása pedig hiányzik.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és megállapította, hogy az eljárás 600.000 forint illetékét a Magyar Állam viseli.

Ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-át, 2:45. § (2) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdését, 206. §-át, a sérelemdíj körében a Ptk. 2:52. §-át

Rögzítette, hogy a felek nem vitatták azt a tényt, miszerint a felperes által kifogásolt nyilatkozatokat az alperes büntetőeljárás során tette, gyanúsítottként történő nyomozati szakban fogantatott kihallgatása során. A csatolt iratok szerint a felperest a terhére rótt bűncselekmények miatt jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre ítélte a bíróság, az ezen ítélet alapjául szolgáló büntetőeljárás során az alperes gyanúsítottként vallomást tett, jelen per tárgyát pedig e vallomás keretében tett alperesi nyilatkozatok képezték.

A bíróságnak a becsület és jóhírnév sérelme körében azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes által kifogásolt alperesi nyilatkozatok valótlan tényállításnak minősülnek-e, amelyek felperes becsületét és jóhírnévét sértik. Az nem lehetett feladata, hogy a büntetőeljárás során lefolytatott részletes és hosszas bizonyítást megismételje, ez okból nem kellett az alperesnek a keresettel állított valótlan kijelentése valóságtartalmát igazolnia, ezért nem rendelt el bizonyítást, utalva a Legfelsőbb Bíróság BDT2006. 1429. számon közzétett eseti döntésben kifejtettekre is. E szerint ugyanis valamely eljárás során tett nyilatkozatok valótlanáguk esetén sem alkalmasak személyiségi jogsértés megállapítására.

A büntetőbíróság az eljárása során az eléje tárt bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelte, és a bizonyítás eredményeként a tényállást az így kialakult meggyőződése szerint állapította meg. Kifejtette, hogy az alperest gyanúsítottként történő kihallgatása során, a tanúkkal szemben [a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 85. § (3) bekezdés], nem terhelte

igazmondási kötelezettség, tekintettel a Be. 8. §-ára, miszerint senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson. A büntetőeljárás során biztosított jogot pedig nem lehet a polgári jog felől, a személyiségi jogok sérelmére hivatkozva szűkíteni, és a gyanúsítottat abba a helyzetbe hozni, hogy a büntetőjogilag nem kifogásolt vallomása esetén attól tartson, hogy a vallomásával érintett személy esetlegesen polgári eljárást kezdeményez vele szemben, hiszen ez akár a vallomás befolyásolására is alkalmas. Az alperes vallomása a bizonyítékok közül csak egy volt, a büntetőbíró az azt figyelembe vette és értékelte. Jelen eljárásban a bíróság nem jogosult a jogerős ítélet alapjául szolgáló bizonyítékokat, valamint a lefolytatott eljárást felülvizsgálni, ezért a vallomás igaz vagy valós tartalmú voltát sem mérlegelheti felül.

A polgári bíróság kizárólag olyan, büntetőeljárás során tett nyilatkozatot vizsgálhatja, amely tényállítást a büntetőeljárás érdemétől teljesen elkülönül, és a felperes vonatkozásában a büntetőeljárástól független közlést tartalmaz, mely alkalmas a felperes társadalmi megítélésének negatív irányú befolyásolására, s melyet a büntető ügyben eljáró bíróság büntetőjogilag nem értékelt. Azonban a felperes saját érvelése szerint is az alperesi nyilatkozatok következtében került sor a büntetőjogi felelősségre vonására, ezért azok a büntetőeljárástól el nem különíthetők. Erre tekintettel pedig az alperesi nyilatkozatokról nem állapíthatók meg, hogy a felperes jóhírnevét sértik.

Az eljárás alapján az elsőfokú bíróság nem ítélte bizonyítottnak a felperest ért sérelmek és az alperesi nyilatkozatok közötti okozati összefüggést sem. Álláspontja szerint, a felperest hátrány annak következtében érte, hogy a büntető bíróság a lefolytatott bizonyításra tekintettel megállapított tényállás alapján életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte, s nem amiatt, hogy az alperes milyen tényelőadást tett a nyomozati szakban történt kihallgatása során.

A per költségeinek viseléséről az 1990.évi XCIII. törvény 42.§ (1) bekezdés a) pontja és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján, a felperes költségmentességére tekintettel döntött figyelemmel arra is, hogy az alperesnek a perben igazolt költsége nem merült fel.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék 65.P.20.441/2017/24. számú ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján teljes egészében változtassa meg, a felperes keresetének adjon helyt. Amennyiben a megváltoztatásra a Fővárosi Ítéltábla nem lát lehetőséget, úgy kérte, hogy az ítéletet a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság súlyos eljárási hibákat követett el, a rendelkezésre álló bizonyítékokat és okiratokat nem megfelelően értékelte, ezáltal megsértette a Pp. 206. § rendelkezéseit.

Az elsőfokú eljárásban kifejtett érveit és nyilatkozatait fenntartotta és hivatkozott a fellebbezés részletes indokolásával kapcsolatban kialakult bírói gyakorlatra, miszerint a fellebbezés részletes indokainak elmaradása csupán azt eredményezheti, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban már előadottak figyelembevételével bírálja felül az elsőfokú ítéletet. Az elsőfokú eljárásban előadott érvein túlmenően arra hivatkozott, hogy az alperes a sérelmezett közléseket tartalmazó vallomását nem gyanúsítottként, hanem tanúként tette. A tényállás megállapítása körében ezért az elsőfokú bíróság tévedett, emiatt nem folytatott le tényleges bizonyítást a sérelmezett közlések valóságára vonatkozóan, és kioktatási kötelezettségének sem tett eleget. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a felperes jogerős elítélése egy bűncselekmény elkövetése miatt, nem jelentheti azt, hogy jóhírneve ne sérülhetne.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével az alábbiak szerint értett egyet.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során tévedett, amikor azt rögzítette, hogy a sérelmezett közlések az alperes gyanúsítottként történő kihallgatása során hangzottak el. A csatolt iratokból egyértelműen megállapítható, hogy az alperest a nyomozóhatóság 2009. november 24-én tanúként hallgatta ki, ettől eltérő nyilatkozatot a felek az eljárás során nem tettek. Emiatt az elsőfokú ítéletnek a gyanúsítottai vallomástételre vonatkozó ténymegállapítását és a gyanúsítottai minőségben tett nyilatkozat értékelésére vonatkozó részét mellőzi azzal, hogy ez a tévedés az ügyben hozott döntés érdemét nem érinti. Nem eredményez ugyanakkor olyan eljárási szabálysértést sem, ami a Pp. 252. § (3) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését tenné szükségessé.

Az elsőfokú bíróság ugyanis a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett a 9. sorszámú jegyzőkönyvben és a 11. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldalán rögzített tájékoztatással. Az alperes ugyan ezek nyomán bizonyítási indítvánnyal nem élt, nem kérte a büntető eljárásban született ítélet beszerzését, ez azonban a felperes keresetének elbírálását, az alperesi védekezés értékelését nem befolyásolta az alábbiak miatt.

A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése alapján a becsület megsértését elsősorban az olyan véleménynyilvánítások sértik, amelyek alkalmasak más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására, kifejezőmódjukban indokolatlanul bántóak, sértőek. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét azok a valótlan tényállítások, avagy valós tényeknek hamis színben tűnő feltüntetése eredményezi, amelyek egyben sértőek is az érintettre nézve. A felperes keresetében alapvetően a jóhírneve sérelmét állította, amikor azt hangsúlyozta, és igyekezett alátámasztani, hogy az alperes a büntetőeljárás során valótlan közléseket tett. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanakkor az, hogy a sérelmezett kijelentések egy büntetőeljárás során keletkeztek, ezért a felperes keresete nem tekinthető teljesen koherensnek a tekintetben, hogy ezen eljárás végeredménye és az alperesi közlések milyen relációban állnak. A büntetőeljárást lezáró ítélet a per során nem állt rendelkezésre, és a felperes sem fejtette ki, hogy annak eredményére az alperes sérelmezett közlései milyen mértékben gyakoroltak hatást, mennyiben alapult az egyéb bizonyítékok mellett hangsúlyosan azokon. Arra sem, hogy az alperesi vallomást, valamely egyéb bizonyítékra tekintettel az értékelési körből a büntetőperben eljáró bíróság kizárta volna. Ezt figyelembe véve a közlések sértő jellege, esetleges valótlanságuk esetén is kétséges, és az sem állapítható meg, hogy amennyiben azok véleményekként vehetők figyelembe mennyiben befolyásolják hátrányosan a felperes társadalmi megítélését.

A felperes érvelése és bizonyítékai kizárólag arra irányultak, hogy annak mentén az alperesi vallomást a polgári bíróság újra értékelje, és ennek során a büntető bíróságtól eltérő álláspontot foglaljon el, erre azonban az elsőfokú bíróság által is kifejtett indokok alapján nincs mód. Ebből a szempontból lényegtelen, hogy a vallomást az alperes gyanúsítottként vagy tanúként tette, a személyiségi jogi sérelem megítélése ugyanis nem a nyilatkozó eljárásbeli jogállásától függ. Valamely hivatalos eljárásban tett nyilatkozat megítélése és elbírálása az adott eljárásra tartozik, a perbeli tanúvallomás értékelése jelen esetben a büntetőeljárás során megtörtént, annak figyelembevételével született meg a jogerős ítélet, amely a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 6. § szerint mindenkire kötelező. Egy ilyen módon elbírált vallomás egyes részletei csak abban az esetben eredményeznek személyiségi jogsérelmet, ha

bizonyított, hogy a nyilatkozó szándékosan, jobb tudomása ellenére, az érintett hátrányára tette azokat, avagy megfogalmazásának módja miatt alkalmas az emberi méltóságból fakadó becsület megsértésére.

Egy olyan tanúvallomásban foglaltak valóságát, amelyet a büntető bíróság ítékezése alapjául elfogadott a vallomást tevő tovább bizonyítani nem köteles, és arra nem is lehet képes, hiszen az érzékeléséről, tapasztalásáról nyilatkozik a nyomozóhatóságnak. Más eset az, ha utóbb hamis tanúzás miatt elítélik vagy más újabb, korábban nem értékelt bizonyíték alaptalanná teszi a nyilatkozatot. A perbeli esetben a felperes eredménytelenül kezdeményezte az alperes hamis tanúzás miatti felelősségre vonását, ez irányú feljelentése - amit a perbelivel egyező tartalmú alperesi közlések miatt tett - nem vezetett eredményre, mert a Budapesti Nyomozó Ügyészség Nyom. 182/2016. számú határozatával a feljelentést elutasította. Más olyan, konkrét bizonyítékra, amelyet e körben a nyomozó hatóság, a büntetőbíróság ne értékelt volna, a felperes nem hivatkozott. Mindössze a különböző büntetőeljárásokban született alperesi és más személyek vallomásait, illetve határozatokban foglalt megállapításokat állítva egymás mellé igyekezett keresetét alátámasztani. A sérelmezett alperesi közlések ilyen jellegű újra értékelésére polgári perben nincs lehetőség. Azok valóságáról az adott büntetőeljárás egyéb bizonyítékai közül kiragadva nem lehetséges állást foglalni, a teljes eljárás felülvizsgálatára pedig a polgári bíróság nem jogosult figyelemmel a különböző eljárások eltérő eljárási szabályira, az eljáró bíróságok hatáskörére.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperesnek a másodfokú eljárással összefüggésben költsége nem merült fel, ezért a másodfokú bíróságnak mindössze a felperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték és a pártfogó ügyvédi díj mértékéről viseléséről kellett határoznia.

Figyelemmel arra, hogy a felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az utóbbiról a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján, az előbbiről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján határozott.

Budapest, 2019. január 9.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.
bíró